

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ВИЗНАЧЕНЬ ПОНЯТТЯ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА»

У статті досліджено становлення дефініції економічної безпеки підприємства як підгрунтя у розумінні основ цієї категорії. Становлення теоретичних засад управління економічною безпекою підприємства потребує уточнення дефініцій, пов'язаних з цим процесом. Адже визначення категорій, які покладені в основу будь-яких міркувань, логічних побудов, впливає на розвиток концепцій економічної теорії. При цьому було використано метод систематизації для виявлення концептуальних підходів та метод групування для уточнення концептуальних підходів. Мета роботи полягає в уточненні концептуальних підходів та уніфікації термінології щодо визначення поняття «економічна безпека підприємства». Теоретичне дослідження дозволило систематизувати концептуальні підходи з позиції стійкості, захищеності, стабільності, конкурентоспроможності, потенціалу, самоорганізації, ступеня гармонізації, використання корпоративних ресурсів та запобігання загрозам. При цьому виокремлення концептуальних підходів у дослідженні дефініцій дозволило виявити основи розуміння економічної безпеки підприємства та подати авторське бачення уніфікованого визначення. Проведений аналіз виявив наявність процесу формування термінології, укріплення наукового обґрунтування визначень категорії «економічна безпека підприємства». Наведено авторське уніфіковане визначення цієї категорії як стан задоволеності життєво важливих потреб суб'єкта господарювання, виявлення та запобігання загрозам щодо його економічної безпеки, потреба (та/або умова) в забезпеченні стійкості, ефективного використання ресурсів при формуванні конкурентних переваг у мінливих умовах. Наявність значної кількості досліджень категорії дозволяє з'ясувати можливість використання інструментарію забезпечення економічної безпеки при функціонуванні реального суб'єкта господарювання. Обов'язковою умовою є наявність виокремленого структурного підрозділу підприємства для регулювання зароз, забезпечення захисту та передбачення майбутніх ризиків.

Ключові слова: підприємство, економічна безпека підприємства, концептуальні підходи визначення поняття «економічна безпека підприємства».

Постановка проблеми. Становлення теоретичних засад управління економічною безпекою підприємства потребує уточнення дефініцій, пов'язаних з цим процесом. Адже визначення категорій, які покладені в основу будь-яких міркувань, логічних побудов, впливає на розвиток концепцій економічної теорії. Теоретичні дослідження мають ґрунтуватися на загальноприйнятій та зрозумілій термінології для систематизації поглядів науковців та уніфікації категоріального апарату. Нині актуальність визначення цієї категорії та її систематизація стає все більш затребуваною, що збільшує приріст наукового знання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам економічної безпеки підприємства присвячено значну кількість напрацювань як вітчизняних, так і закордонних

вчених. Визначальним етапом у розвитку забезпечення економічної безпеки стало зародження та становлення економічної безпеки підприємства. Перші спроби визначень поняття «економічна безпека підприємства» належать таким науковцям, як В.М. Геєць (2006 р.), О.П. Градов (2005 р.), Л.І. Донець (2008 р.), А.В. Іванов (1995 р.), М.І. Камлик (2005 р.), А.В. Кірієнко (2000 р.), Г.В. Козаченко (2003 р.), В.І. Мунтіян (1999 р.), Є.О. Олейніков (1997 р.), Н.О. Подлужна (2003 р.), С.Ф. Покропивний (2001 р.), Я.В. Соколов (1996 р.), Л.І. Шваб (2007 р.). На сучасному етапі вагомий внесок у висвітлення цього питання з найбільш поглибленим вивченням займалися такі фахівці, як Т.Г. Васильців (2008 р.), В.О. Гаркуша (2021 р.), Т.О. Меліхова (2018 р.), М.І. Небава (2017 р.), Л.В. Рибальченко (2019 р.), С.В. Філіппова (2012 р.), А.Є. Шелвельов (2011 р.), А.М. Штангрет (2012 р.). Незважаючи на численні дефініції, залишається складно виявити єдиний концептуальний підхід до визначення змісту поняття «економічна безпека підприємства», оскільки існують різні визначення, обґрунтування та підходи у розумінні науковців. Отже, це питання потребує подальших досліджень.

Мета роботи полягає в уточненні концептуальних підходів та уніфікації термінології щодо визначення поняття «економічна безпека підприємства».

Виклад основного матеріалу. Найчастіше виділяють три рівні безпеки – особиста, державна та суспільства, оскільки вони перетинаються між собою у функціональних напрямках. Державна, економічна, екологічна, енергетична, інформаційна, інвестиційна – усе це є різновидами безпеки. Особливе місце належить економічній безпеці, оскільки вона підтримує умови життєдіяльності населення, задовольняє фінансовий стан, забезпечує репродукцію виробничого потенціалу, тому є пріоритетним функціональним напрямом. Досвід доводить, що обставини, які складаються в економічній системі та суспільстві, викликають значну кількість непередбачуваних небезпек та загроз для підприємництва. Без сумніву, забезпечення необхідного рівня економічної безпеки вимагає теоретичного усвідомлення та отримання найновітнішої інформації для кожного суб'єкта господарювання, що забезпечує його сталість та безпеку.

Слід відзначити, що існують різні підходи до визначення категорії економічної безпеки підприємства, за якими автори дотримуються неоднозначних поглядів щодо її становлення. Адже це свідчить про потребу постійного дослідження цього поняття для забезпечення економічної безпеки підприємства та вдосконалення категоріально апарату.

Дискусійним є бачення Г.В. Козаченко, яка вважає, що практично всім тлумаченням властива незавершеність, певна поверховість, що можна пояснити різною мірою розробленості наявних підходів та напрямів. Проте є ще й фактори, вплив яких і зумовлює наявний стан із тлумаченням економічної безпеки підприємства. За баченням дослідниці, відсутність фундаменту не дозволяє відповісти на запитання: що є економічною безпекою підприємства. Незважаючи на наявність об'єкта економічної безпеки – підприємства, воно залишається в тіні, сприймається як загальновідомий факт. Але саме відсутність уваги до сприйняття підприємства не дозволяє глибоко розтлумачити поняття «економічна безпека» та дати конкретну відповідь на запитання «що це?» [1, с. 72].

Опрацювання матеріалу дозволило систематизувати концептуальні підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства», які наведено в табл. 1.

Важливо відзначити, що О.П. Градов одним із перших досліджував становлення категорії «економічна безпека підприємства» та визначав її як стан, за якого стратегічний потенціал підприємства не перебуває поблизу меж адаптивності, а загроза втрати економічної безпеки наростає в міру наближення ступеня адаптивності стратегічного потенціалу до граничної зони [16, с. 185]. Т.М. Соколенко продовжила дослідження О.П. Градова та навела аналогічні висновки у [23].

Концептуальні підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства»*

Автор, рік	Визначення
З позиції стійкості	
А.В. Іванов, В.В. Шликов, 1995 [2, с. 53]	Сукупність факторів, що відображають незалежність, стійкість, можливість зростання, забезпечення економічних інтересів, захищеність життєво важливих інтересів підприємства від реальних і потенційних джерел небезпеки або економічних загроз
В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова, О.Ш. Черняк, 2006 [3]	А) поєднання економічних, правових та інших умов, що забезпечують стійке функціонування і б) розвиток підприємства, його захищеність від негативного впливу дестабілізуючих факторів для реалізації цілей статутної діяльності і комерційних інтересів
З позиції захищеності	
Я.В. Соколов, 1996 [4, с. 523]	Забезпечення умов збереження комерційної таємниці та інших секторів підприємства
Л.І. Шваб, 2007 [5, с. 538]	Захищеність діяльності підприємства від негативного впливу зовнішнього середовища, а також здатність швидко усунути загрози, що виникають, або пристосуватися до наявних умов, що негативно впливають на його діяльність
С.В. Філіппова, С.А. Нізяєва, 2012 [6, с. 11]	Захищеність підприємства від небажаних змін, що можуть статися під впливом негативних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища за умови створення системи управління за ключовими факторами загроз. ЕБП – це відкрита, штучна підсистема існуючої системи «підприємство», яка потребує відповідної регламентації, оцінки і управління
М.І. Небава, Ю.В. Міронова, 2017 [7, с. 8]	Захист діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього середовища, а також здатність швидко усунути різноманітні загрози чи пристосуватися до існуючих умов, які не позначаються негативно на його діяльності
З позиції використання корпоративних ресурсів	
Є.О. Олейников, 1997 [8, с. 129]	Стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і для забезпечення стабільного функціонування підприємства в поточному часі і в майбутньому
С.Ф. Покропивний, 2001 [9, с. 76]	Стан корпоративних ресурсів і підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективне їх використання для стабільного функціонування і динамічного розвитку підприємства, запобігання внутрішнім і зовнішнім загрозам
Л.І. Донець, Н.В. Ващенко, 2008 [10, с. 52]	Система створення механізму мобілізації й найбільш оптимального управління корпоративними ресурсами підприємства з метою найбільш ефективного використання і забезпечення стійкого функціонування того чи іншого підприємства, його активної протидії будь-яким негативним факторам впливу на свою економічну безпеку
А.Є. Шевельов, Є.В. Шевельова, 2011 [11, с. 68]	Стан, за якого при найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів підприємство досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек і загроз та забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції і підприємницького ризику
З позиції стабільності	
В.І. Мунтіян, 1999 [12, с. 24]	Стан юридичних, виробничих відносин і організаційних зав'язків, матеріальних та інтелектуальних ресурсів, за якого забезпечується стабільність його функціонування, фінансово-комерційний успіх, прогресивний науково-технічний і соціальний розвиток
М.І. Камлик, 2005 [13, с. 38]	Стан розвитку господарюючого суб'єкта, який характеризується стабільністю економічного розвитку, ефективністю нейтралізації негативних факторів та протидії їх впливу на всіх стадіях його діяльності

Автор, рік	Визначення
А.М. Штангрет, 2012 [14, с. 55]	Головна ознака ЕБП полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування сьогодні і високий потенціал розвитку в майбутньому
З позиції потенціалу	
А.В. Кірієнко, 2000 [15, с. 9]	Стан оптимального для підприємства рівня використання його економічного потенціалу, за якого наявні та / або можливі збитки виявляються нижчими за встановлені підприємством межі
О.П. Градов, 2005 [16, с. 185]	Стан, за якого стратегічний потенціал підприємства не перебуває поблизу меж адаптивності, а загроза втрати економічної безпеки наростає в міру наближення ступеня адаптивності стратегічного потенціалу до граничної зони
З позиції конкурентоспроможності	
Т.Г. Васильців, 2008 [17, с. 74]	Стан функціонування, за якого підприємство і його продукція є конкурентоспроможними на ринку та одночасно гарантується: найефективніше використання ресурсів, інтелектуального і кадрового потенціалу; стабільність функціонування, стійкість та прогресивність розвитку; можливість протидіяти негативним впливам зовнішнього і внутрішнього середовища його функціонування
З позиції самоорганізації	
Н.О. Подлужна, 2003 [18, с. 5]	Характеристика системи, що самоорганізовується й саморозвивається, стан, за якого економічні параметри дозволяють зберегти головні її властивості: рівновагу і стійкість при мінімізації загроз
З позиції ступеня гармонізації	
Г.В. Козаченко, В.П. Пономарьов, О.М. Ляшенко, 2003 [19, с. 87]	Розглядається як ступінь гармонізації в часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища, що діють поза межами підприємства
З позиції запобігання загроз	
Т.О. Меліхова 2018 [20, с. 170]	Оптимальна організація роботи служби економічної безпеки на підприємстві, яка забезпечує надійний захист його діяльності від зовнішніх та внутрішніх загроз, підтримує високий рівень економічної незалежності підприємства від впливу непередбачуваних обставин для запобігання збитку, дає змогу миттєвого прийняття рішення для пристосовування роботи підприємства за непередбачуваних змін навколишнього середовища, запобігає небажаним наслідкам та дає змогу ефективно використовувати наявні на підприємстві ресурси для підвищення рівня фінансового стану, а також забезпечення подальшого розвитку бізнесу через досягнення стратегічних цілей
Л.В. Рибальченко, Е.В. Рижков, 2019 [21, с. 271]	Запобігання усіляким загрозам діяльності господарюючого суб'єкта, ефективне використання ресурсів для того, щоб забезпечити стале функціонування комерційної структури
В.О. Гаркуша, Н.Ю. Єршова, 2021 [22]	Стан, вільний від загроз економічним інтересам підприємства, обумовлений узгодженням у часі й просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним стейкхолдерів через зони можливостей в системі «господарюючий суб'єкт – середовище»

*Систематизовано авторами.

Погоджуємося з Г.Ю. Ткачук, що поняття «економічна безпека підприємства» ще й досі перебуває у стані еволюції, тому окреслити межі цього поняття досить складно. У [24, с. 150] підкреслено, що економічна безпека характеризує безперервний процес, у результаті якого підприємство набуває певного рівня економічної безпеки, або ж навпаки, буде перебувати в стані небезпеки. Кінцевий результат цілком залежить від

можливостей протистояти загрозам та узгоджувати інтереси підприємства з іншими суб'єктами господарювання, а також від наявних ресурсів суб'єкта господарювання.

Вважаємо, що на існування має право будь-яка точка зору вчених-науковців, що допомагає зрозуміти в широкому форматі визначення поняття «економічна безпека підприємства». Отже, стає можливим застосування цих міркувань щодо забезпечення економічної безпеки підприємства та з'ясування можливості використання запропонованого в дослідженнях інструментарію у практиці функціонування реального суб'єкта господарювання. Виокремлення концептуальних підходів у дослідженні поняття дозволило виявити основи розуміння економічної безпеки підприємства та запропонувати авторське бачення уніфікованого визначення. Так, економічна безпека підприємства – це стан задоволеності життєво важливих потреб суб'єкта господарювання, виявлення та запобігання загроз його економічній безпеці, потреба (та / або умова) в забезпеченні стійкості, ефективне використання ресурсів при формуванні конкурентних переваг у мінливих умовах. Обов'язковою умовою є наявність виокремленого структурного підрозділу підприємства для регулювання загроз, забезпечення захисту та передбачення майбутніх ризиків.

Необхідно додати перелік основних складових економічної безпеки підприємства, які зображено на рис. 1.

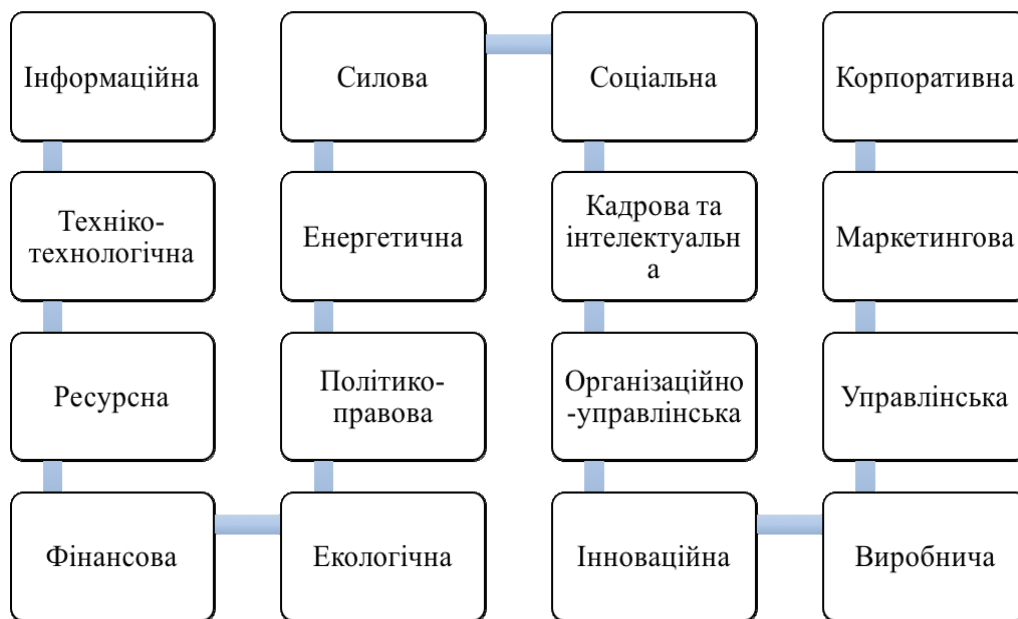

Рис. 1. Основні складові економічної безпеки підприємства

Слід зазначити, що економічна безпека підприємства тісно пов'язана із життєздатністю основних складових, які впливають на забезпечення ефективної діяльності підприємства, оскільки за сучасних реалій дуже часто підприємства потерпають від непередбачуваних загроз, які мають руйнівний характер. Таким чином, можна зробити висновок, що для підприємств дуже важливо забезпечувати стабільність функціонування своєї діяльності та здійснювати своєчасну нейтралізацію внутрішніх та зовнішніх загроз, що виникають стосовно кожної зі складових економічної безпеки підприємств.

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що термінологія перебуває у фазі формування. Було виявлено та систематизовано концептуальні підходи до визначення категорії «економічна безпека підприємства». Економічна безпека підприємства розглянута авторами з позиції стійкості, захищеності, використання корпоративних ресурсів, стабільності, конкурентоспроможності, потенціалу, самоорганізації, ступеня гармонізації та запобігання загроз. Наявність значної кількості досліджень категорії дозволяє з'ясувати можливість використання інструментарію і функціонування реального суб'єкта господарювання. Авторське бачення зводиться до того, що економічна безпека підприємства – це стан задоволеності життєво важливих потреб суб'єкта господарювання, виявлення та запобігання загроз щодо його економічної безпеки, потреба (та / або умова) в забезпеченні стійкості, ефективного використання ресурсів при формуванні конкурентних переваг у мінливих умовах. Обов'язковою умовою є наявність виокремленого структурного підрозділу підприємства для регулювання загроз, забезпечення захисту та передбачення майбутніх ризиків. Вважаємо, що доцільно визначити економічну безпеку підприємства з практичної точки зору та враховувати особливості функціонування суб'єктів господарювання. Економічна безпека підприємства залежить від запобігання загрозам і вчасного їх усунення, а також досягнення головних цілей діяльності, за що відповідають керівники та менеджери. Перспектива подальших досліджень полягає у використанні іноземного досвіду при наповненні категоріального апарату.

Список використаних джерел

1. Козаченко Г.В. Адаменко Т.М. Економічна безпека підприємства: аналіз наявних визначень. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2015. № 1 (1). С. 69–79.
2. Иванов А.В., Шлыков В.В. Экономическая безопасность предприятий: метод. пособие для рук. Предприятий. М.: Вираж-Центр, 1995. 40 с.
3. Геєць В.М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Черняк О.Ш. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія. Х.: Інжек, 2006. 240 с.
4. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней. М.: Аудит ЮНИТИ, 1996. 638 с.
5. Шваб Л.І. Економіка підприємства. К.: Кар., 2007. 584 с.
6. Філіппова С.В., Нізяєва С.А. Аналітичні інструменти системи економічної безпеки суб'єктів господарювання: монографія. Донецьк: Ноулідж, 2012. 179 с.
7. Небава М.І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2017. 73 с. ^[1]_{SEP}
8. Олейников Е.А. Основы экономической безопасности. (Государство, регион, предприятие, личность). М.: Интел-Синтез, 1997. 288 с.
9. Покропівний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 528 с.
10. Донець Л.І., Ващенко Н.В. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2008. 240 с.
11. Шевелев А.Е., Шевелева Е.В. Риски в бухгалтерском учете: учеб. пособие. 2-е изд. М.: Кнорус, 2011. 304 с.
12. Мунтіян В.І. Економічна безпека України: монографія. К.: Квіц, 1999. 463 с.
13. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності: Економіко-правовий аспект: навч. посіб. К.: Атіка, 2005. 432 с.
14. Штангрет А.М., Котляревський Я.В., Караїм М.М. Економічна безпека підприємства в умовах антикризового управління: концептуальне визначення та механізм забезпечення. Л.: УАД, 2012. 288 с.

15. Кірієнко А.В. Механізм досягнення і підтримки економічної безпеки підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук. К.: Київський нац. екон. ун-т., 2000. 19 с.
16. Градов А.П. Национальная экономика. СПб.: Питер, 2005. 240 с.
17. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення: монографія. Львів: Арал, 2008. 386 с.
18. Подлужна Н.О. Організація управління економічною безпекою підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук. / НАН України; Ін-т економіки пром-сті. Донецьк, 2003. 20 с.
19. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. К.: Лібра, 2003. 280 с.
20. Меліхова Т.О. Наукові підходи до визначення сутності поняття «економічна безпека підприємства». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 17. № 1. С. 167–170.
21. Rybalchenko L., Ryzhkov E. Ensuring enterprise economic security. *Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*. 2019. Special Issue № 1 (102). P. 268–271.
22. Гаркуша В.О., Єршова Н.Ю. Систематизація наукових поглядів щодо сутності поняття «економічна безпека підприємства». *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-34>
23. Соколенко Т.М. Економічна безпека підприємства в умовах транзитивної економіки. *Сучасна наука XXI століття: Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* URL: <http://intkonf.org/kand-ped-n-sokolenko-tm-ekonomichna-bezpeka-pidpriemstva-v-umovah-tranzitivnoyi-ekonomiki>
24. Ткачук Г.Ю. Структуризація сутності поняття «економічна безпека підприємства» та систематизація підходів до її визначення. *Вісник ХНУ. Економічні науки*. 2018. № 2. С. 146–152.

References

1. Kozachenko, H.V., Adamenko, T.M. (2015). Enterprise economic security: analysis of existing definitions. *Naukovyj visnyk Poltav'skoho universytetu ekonomiky i torhivli* [Scientific Bulletin of Poltava Economics and Trade University], no. 1 (1), pp. 69-79 (In Ukrainian).
2. Ivanov, A.V., Shlykov, V.V. (1995). *Jekonomicheskaja bezopasnost' predpriyatij: metod. posobie dlja ruk. predpriyatij* [Economic security of enterprises: method. manual for manager's enterprises]. Moscow, Virazh-Center, 40 p.
3. Heiets', V.M., Kizim, M.O., Klebanova, T.S., Chernyak, O.S. (2006). *Modeliuvannia ekonomichnoi bezpeky: derzhava, rehion, pidpriemstvo* [Modeling of economic security: state, region, enterprise]. Kharkiv, Inzhhek, 240 p.
4. Sokolov, Ja.V. (1996). *Bukhhalterskyj uchet: ot ystokov do nashykh dnei* [Accounting: from the origins to the present day]. Moscow, Audit of UNITY, 638 p.
5. Shvab, L.I. (2007). *Ekonomika pidpriemstva* [Enterprise economics]. Kyiv, Karavela, 584 p.
6. Filyppova, S.V., Niziaieva, S.A. (2012). *Analitichni instrumenty systemy ekonomichnoi bezpeky sub'ektiv hospodariuvannia* [Analytical tools of the system of economic security of business entities]. Donetsk, Knowledge, 179 p.
7. Nebava, M.I., Mironova, Yu.V. (2017). *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva* [Economic security of the enterprise: textbook]. Vinnytsia, VNTU, 73 p.
8. Olejnikov, E.A. (1997). *Osnovy jekonomicheskoi bezopasnosti. (Gosudarstvo, region, predpriyatie, lichnost')* [Fundamentals of economic security: state, region, enterprise, personality]. Edited by E.A. Olejnikov, Moscow, Intel-Synthesis, 288 p.

9. Pokropyvnyj, S.F. (2001). *Ekonomika pidpryiemstva* [Economy of the business: textbook]. Edited by S.F. Pokropyvnyj, view 2nd, Kiyv, KNEU, 528 p.
10. Donets', L.I., Vaschenko, N.V. (2008). *Ekonomichna bezpeka pidpryiemstva* [Economic security of the enterprise: textbook]. Kyiv, Center for educational literature, 240 p.
11. Shevelev, A.E., Sheveleva, E.V. (2011). *Riski v buhgalterskom uchete* [Risks in accounting: textbook]. Moscow, Knorus, 304 p.
12. Muntiian, V.I. (1999). *Ekonomichna bezpeka Ukrainy* [Economic security of Ukraine]. Kiyv, Kvits, 463 p.
13. Kamlik, M.I. (2005). *Ekonomichna bezpeka pidpryiemnyts'koi diial'nosti: Ekonomiko-pravovyy aspekt: navch. posibnyk* [Economic security of entrepreneurial activity: economic and legal aspect: textbook]. Kiyv, Atika, 432 p.
14. Shtanhret, A.M., Kotlyarevsky, Ya.V., Karaim, M.M., (2012). *Ekonomichna bezpeka pidpryiemstva v umovakh antykrizovoho upravlinnia: kontseptual'ne vyznachennia ta mekhanizm zabezpechennia* [Economic security of the enterprise in the conditions of anti-crisis management: conceptual definition and mechanism of ensuring]. Lviv, UAD, 288 p.
15. Kiriiienko, A.V. (2000). *Mekhanizm dosiahnennia i pidtrymky ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstva. Avtoref. diss. kand. ekon. nauk* [Mechanism for achieving and maintaining economic security of the enterprise. Abstract of the dissertation of the candidate economy science]. Kiyv, KNEU, 19 p.
16. Gradov, A.P. (2005). *Nacional'naja jekonomika* [National Economy]. St. Petersburg, 240 p.
17. Vasil'tsev, T.H. (2008). *Ekonomichna bezpeka pidpryiemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizm zmitsnennia*: [Economic security of entrepreneurship in Ukraine: strategy and mechanism of strengthening]. Lviv, Aral publishing house, 386 p.
18. Podluzhna, N.O. (2003). *Orhanizatsiia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpryiemstva: Avtoref. diss. kand. ekon. nauk*. [Organization of management of economic security of the enterprise. Abstract of dissertation of the candidate economy science]. Donetsk, NAN of Ukraine, IIE, 20 p.
19. Kozachenko, H.V., Ponomarov, V.P., Liashenko, O.M. (2003). *Ekonomichna bezpeka pidpryiemstva: sutnist' ta mekhanizm zabezpechennia* [Economic security of the enterprise: the essence and mechanism of ensuring: monograph]. Kyiv, Libra, 280 p.
20. Melikhova, T.O. (2018). Scientific approaches to defining the essence of the concept of «economic security of the enterprise». *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu* [Scientific Bulletin of Uzhgorod National University], vol. 17, no. 1, pp. 167–170 (In Ukrainian).
21. Rybalchenko, L., Ryzhkov E. (2019). Ensuring enterprise economic security. Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs. Special Issue, no. 1 (102), pp. 268–271 (In English).
22. Harkusha, V.O., Yershova N.Yu. (2021). Systematization of scientific views on the essence of the concept of «economic security of the enterprise». *Ekonomika ta suspil'stvo* [Economy and society], no. 28. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-34> (Accessed 22 November 2021).
23. Sokolenko, T.M. (2011). Economic security of enterprise under the conditions of transitive economy. *Such. nauk. XXI stolittia, 7 mizhnar. nauk.-prakt. int.-konf.* [Modern sci. of XXI century, 7th International sci. and practical internet conference]. Available at: <http://intkonf.org/kand-ped-n-sokolenko-tm-ekonomichna-bezpeka-pidpryiemstva-v-umovah-tranzitivnoyi-ekonomiki> (Accessed 6 November 2021) (In Ukrainian).
24. Tkachuk, H.Yu., (2018). Structuring the essence of the concept of «economic security of the enterprise» and systematization of approaches to definition. *Visnyk KHNU. Ekonomichni nauky* [Bulletin of KHNU, Economic Sciences], no. 2, pp. 146-152 (In Ukrainian).

SYSTEMATIZATION OF THE ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY DEFINITION

Tetiana A. Arkhypenko, Dnipro University of Technology (Ukraine).

E-mail: tatka.av.vs@gmail.com

Maryna I. Ivanova, Dnipro University of Technology (Ukraine).

E-mail: ma_riva@ukr.net

DOI: 10.32342/2616-3853-2021-1-14-1

Key words: *enterprise, economic security of the enterprise, conceptual approaches the definition of «economic security of the enterprise».*

This article addresses the formation of the definition of economic security of an enterprise as a basis for understanding the basics of this category. The formation of theoretical foundations for managing the economic security of an enterprise requires clarifying the definitions associated with this process. After all, the definition of categories that form the basis of any reasoning, logical constructions, affects the development of concepts of economic theory. The article uses the systematization method to identify conceptual approaches and the grouping method to clarify conceptual approaches. The purpose of the work is to clarify the conceptual approaches and unify the terminology for defining the definition of «economic security of the enterprise». A theoretical research allowed us to systematize conceptual approaches from the point of view of sustainability, security, stability, competitiveness, potential, self-organization, degree of harmonization, use of corporate resources and threat prevention. At the same time, the identification of conceptual approaches to the study of definition allowed us to identify the basics of understanding the economic security of the enterprise and provide the author's vision of a unified definition. The analysis shows that the existence of a process of forming terminology, strengthening the scientific justification of definitions of the category «economic security of the enterprise». The author's unified definition of this category is given as the state of satisfaction of vital needs of a business entity, identification and prevention of threats to its economic security, the need (and/or condition) to ensure sustainability, efficient use of resources in the formation of competitive advantages in changing conditions. The presence of a significant number of studies in this category makes it possible to find out the possibility of using tools to ensure economic security in the functioning of a real business entity. A prerequisite is the presence of a separate structural division of the enterprise to regulate threats, ensure protection and anticipate future risks. We consider that it is advisable to define the definition of economic security of an enterprise from a practical point of view and take into account the specifics of the functioning of business entities. The prospect of further research is to use foreign experience in filling the categorical apparatus.

Одержано 12.11.2021.